

سوره سی و هفتم - صافات

این سوره در مکه نازل شده و ۱۸۲ آیه دارد.

به نام خداوند بخشنده مهربان

سوگند به صف کشیدگان در صفا^۱، و سوگند به رانندگان ابرهای راندنی. و سوگند به تلاوت کردن قرآن. که معبود شما یکی است. پروردگار آسمانها و زمین و هر چه میان آنهاست و پروردگار مشرقها! (۱ - ۵)

همانا دنیا را با زینت ستارگان بیاراستیم. و از شیطانهای شرور محفوظ داشتیم. تا نتواند بهملاعلی گوش فرا دهند و از هر سو پرتابشان کنند، که دور شوند. و برای آنها عذاب دائم باشد. مگر آن که او سخنی برباید ربودنی، و شهاب تیزی از پی او آید! (۶ - ۱۰) (از مشرکان) بپرس که آیا خلق آنها سختتر است یا چیزهای دیگری که ما آفریدیم؟ همانا ما آنها را از گل چسبندهای خلق کردیم! تو (از انکار آنها) تعجب کنی و آنها (تعجب تو را) تمسخر نمایند! و چون پندشان داده شود پند نپذیرند. و چون آیتی ببینند بهمسخره پردازند. و گویند این جز سحر آشکاری نیست. چگونه باشد وقتی ما مریدیم و استخوان و خاک شدیم باز زنده و برانگیخته شویم؟ یا پدران گذشته ما نیز! بگو بلی همه شما خوار و زبون می شوید! آن تنها یک بانگ زدن باشد که ناگاه جملگی تماشاگر قیامت شوند. و گویند وای بر ما که این روز جزاست! (بلی) این است روز جزا که شما آن را تکذیب می کردید! (۱۱ - ۲۱)

(خطاب رسد) ستمگاران و همسرانشان و خدایانی را که می پرستیدند همه را گرد آورید. معبودی که جز خدا گرفته بودند پس همه آنها را به سوی دوزخ راه نماید. نگاهشان دارید که آنها بازخواست شوندگانند! (سؤال شود) چه شده که به هم یاری نمی کنید؟ همانا آن روز همگیشان تسلیم شدگانند. بعضیشان پرسش کنان به بعضی دیگر رو کنند. گویند شما بودید که از سمت راست (و چپ) برای فریب ما می آمدید. جواب دهند (نه!) بلکه شما اصلاً مؤمن نبودید. ما بر شما تسلطی نداشتیم بلکه شما گروه سرکشی بودید. پس وعده عذاب الهی بر ما محقق گشت که آن را به چشم دیدیم. ما شما را گمراه کردیم خود ما نیز گمراه بودیم! (۲۲ - ۳۲) آنها همه امروز در عذاب مشترکند. ما با گناهکاران چنین می کنیم. آنها بودند که وقتی گفته می شد معبودی جز خدا نیست گردنکشی می نمودند. و می گفتند چگونه ما خدایان را به خاطر شاعر دیوانه ای ترک کنیم؟ (نه!) بلکه او به حق آمد و پیامبران را تصدیق نمود. بی شک شما عذاب دردناکی را خواهید چشید! و جز بدان چه کردید جزا نخواهید دید، مگر بندگان بی آرایش خدا. که آنان روزی معین دارند. و میوه ها، و آنها محترم و گرامی شدگانند. در بهشت پرنعمت. بر تختها رو بروی همدن. جامی از چشمه شراب ظهور بر آنان بگردانند. شرابی سفید که لذت بخش آشامندگان است. نه خماری در آن باشد و نه آنها از آن مست شوند. و در کنار آنها حورانی باشند که به جز همسران خود ننگرند. گوئی آنها (در سفیدی) تخم پرندهای هستند که پوشیده باشد. (۳۳ - ۴۹)

برخی از آنها (بندگان بی آرایش) پرسش کنان به بعضی دیگر رو کنند. یکی از آنها گوید (در دنیا) مرا همنشینی بود. که می گفت تو چگونه رستاخیز را تصدیق می کنی. آیا وقتی ما بمیریم و استخوان و خاک شویم چگونه جزا داده می شویم؟ (خطاب رسید که) گفت آیا می خواهی آن همنشین خود را ببینی؟ او سر برمی آورد و همنشین خود را در میان آتش

۱. در مورد این آیه بعضی ها گفتند مراد از صف کشیدگان صف های فرشتگان است و برخی دیگر آن را به صف مرغانی که در هوا کنار هم و به ردیف پرواز می کنند تفسیر نموده اند.

دوزخ می‌بیند! (بدو) می‌گویند سوگند به خدا که نزدیک بود تو مرا هم هلاک کنی. اگر لطف پروردگار نبود من هم از احضار شدگان (در دوزخ) بودم! (۵۰ - ۵۷)

(بهشتی‌ها از فرشتگان پرسند) آیا ما دیگر نخواهیم مرد؟ جز همان مرگ نخستین! و آیا ما را دیگر عذاب نخواهند کرد؟ بی‌شک این همان رستگاری بزرگ است. پس مؤمنان باید برای چنین رستگاری عمل نمایند. آیا این هدیه بهتر است یا درخت زقوم؟ که آن را بلائی بر ستمگاران قرار دادیم! درختی است که در قعر دوزخ می‌روید. خوشه‌هایش گوئی سرهای دیوهاست. که آن ستمگاران از آن می‌خورند و شکم‌های خود را با آن پر می‌کنند! سپس از روی آن آمیخته‌ای از آب جوشان بی‌آشامند! پس بازگشتشان به دوزخ باشد. همانا آنان پدرانشان را در گمراهی یافتند. و اینک در پی آنها می‌شتابند! (۵۸ - ۷۰)

پیش از آنها هم بیشتر گذشتگان گمراه بودند. ما در میان آنها بیم‌دهندگانی فرستادیم. بنگر عاقبت بیم‌داده شدگان چگونه شد؟! مگر بندگان بی‌آلایش خدا (همگی هلاک شدند). (۷۱ - ۷۴)

و همانا نوح ما را ندا داد و ما چه نیکو اجابت کردیم. او و کسانش را از آن محنت بزرگ رهایی بخشیدیم. و نسل او را باقی داشتیم. و نام نیک او را برای آیندگان به جا گذاشتیم. درود باد بر نوح در همه جهان‌ها! همانا ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم. که او از بندگان با ایمان ما بود. سپس دیگران را غرق ساختیم! (۷۵ - ۸۲)

و همانا از پیروان او ابراهیم. وقتی که با دلی پاک به سوی پروردگارش آمد. در آن هنگام به پدر و طایفه‌اش گفت این چیست که شما می‌پرستید؟ چرا معبودان دروغینی جز خدا می‌خوانید! درباره پروردگار جهانیان چه گمان می‌برید؟! (۸۳ - ۸۷)

آنگاه نگاهی به سوی ستارگان انداخت. و گفت من بیمارم. آنها از وی روی برگرداندند (و برای مراسم جشن قومی خود) رفتند. او نهانی به سوی معبودان آنها رفت و گفت چرا طعام نمی‌خورید؟! شما را چه شده است که سخن نمی‌گوئید؟ باز نهانی به آنها نزدیک شد و با دست راست (که تیری در آن داشت) ضربه‌ای بر آنها نواخت! (مردم چون بازآمدند و آنها را دیدند) شتابان به سوی وی آمدند. گفت چرا آن چه را که با دست خود می‌تراشید می‌پرستید؟ خداست که شما و آنهایی را که می‌سازید آفرید! گفتند جائی برایش بسازید و او را در آتش اندازید. خواستند در حق او نیرنگ زنند و ما آنها را مقهور ساختیم. و گفت من به سوی پروردگارم روانم به زودی او مرا هدایت فرماید! (۸۸ - ۹۹)

گفت پروردگار! مرا از صالحان فرزندی عطا کن. پس او را به پسری بردبار بشارت دادیم و هنگامی که با او به مقام سعی رسید گفت ای پسرکم! من خواب دیدم که تو را قربانی می‌کنم بنگر رأی تو چیست؟ گفت ای پدر! آن چه را فرمانت داده‌اند به جای آر! که اگر خدا خواهد مرا از صابران خواهی یافت. و چون هر دو تسلیم شدند و او را به پیشانی انداخت. وی را ندا دادیم ای ابراهیم! حقا که رؤیای خویش راست کردی. ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم! بی‌گمان این کار آزمایش آشکار است. و او را با قربانی بزرگ فدیة دادیم. و نام نیکش را برای آیندگان باقی گذاشتیم! درود باد بر ابراهیم. این چنین به نیکوکاران پاداش می‌دهیم. او از بندگان مؤمن ما بود. و او را به اسحق، که پیامبری از صالحان بود، بشارت دادیم. و بر او و اسحق برکت عنایت کردیم و از فرزندان آنها برخی نیکوکار شدند و برخی آشکارا بر خویشان ستمگار گشتند! (۱۰۰ - ۱۱۳)

همانا به موسی و هارون منت نهادیم. و آنها و کسانشان را از آن محنت بزرگ رها ساختیم. و یاریشان کردیم تا غالب آمدند. و کتابی روشن (تورات) به آن دو دادیم. و هر دو را به راه راست هدایت نمودیم. و نام نیک آنان را برای آیندگان باقی گذاشتیم. درود باد

بر موسی و هارون. و ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم. آن دو از بندگان مؤمن ما بودند! (۱۱۴ - ۱۲۲) و الیاس از پیامبران بود. هنگامی که به قومش گفت چرا تقوی پیش نمی‌گیرید؟ چرا "بعل" را می‌پرستید و نیکو کارترین آفریدگار را ترک می‌نمایید! خدا را، که پروردگار شما و پروردگار پدران پیشین شماست. پس او را تکذیب کردند و همانا (برای عذاب) احضار کرده شوند! جز بندگان بی‌آلایش خدا. و ما نام نیک او را میان ایندگان باقی گذاشتیم. درود باد به خاندان الیاس! ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم. که او از بندگان مؤمن ماست. (۱۲۳ - ۱۳۲)

و لوط نیز از پیامبران بود که ما او و جملگی خاندانش را نجات دادیم. مگر پیرزنی را که از باقی‌ماندگان بود. پس دیگران را هلاک کردیم! و شما هرآینه بامدادان بر آنها می‌گذرید. و نیز شامگاهان. آیا نمی‌اندیشید؟! (۱۳۳ - ۱۳۸) همانا یونس از پیامبران بود. آنگاه که به سوی کشتی گرانبار فرار کرد. قرعه زدند و به نام او افتاد. نهنگ او را بلعید! و او سزاوار ملالت بود! و اگر از تسبیح‌گویندگان نمی‌بود تا قیامت در شکم ماهی می‌ماند! پس او را به صحرا انداختیم و او بیمار بود. و درختی از کدو بر وی برویاندیم. و او را به سوی صدهزار تن یا بیشتر فرستادیم. که ایمان آورند و آنان را تا مرگ برخوردار کردیم! (۱۳۹ - ۱۴۸)

(از این کافران بپرس) آیا دختران متعلق به پروردگار تو هستند و پسران از آن ایشان؟ یا که آنها شاهد بودند که ما فرشتگان را مادگان آفریدیم؟ بدان که آنان (این سخن را) از دروغ‌پردازان شنیدند. که خدا فرزند آورد و آنها دروغ‌گویند! آیا او دختران را بر پسران ترجیح داد؟ بر شما چه شده و این چگونه حکم کردن است؟ چرا پند نمی‌گیرید؟ آیا دلیل و برهان اشکاری دارید؟ اگر راست می‌گوئید نوشته خود را بیاورید! (۱۴۹ - ۱۵۷) آنها میان خدا و پریان خویشی پنداشتند و پریان می‌دانند که (در دوزخ) حاضر شوند! منزله است خدا از آنچه وصف می‌کنند. به جز بندگان بی‌آلایش خدا. همانا شما و بت‌هایی که می‌پرستید. نمی‌توانید کسی از آنها را اغوا کنید. مگر آن که را که به آتش رفتنی است! (۱۵۸ - ۱۶۳) هیچکسی از ما فرشتگان نیست مگر آن که مقام معلوم دارد. و ما نایم صف‌کشیدگان. و ما او را (خدا را) به پاکی می‌ستائیم. (۱۶۴ - ۱۶۶)

و اگر چه کافران می‌گفتند. اگر کتابی از گذشتگان بر ما بود. حتماً از بندگان خاص خدا می‌شدیم. ولی بر آن (قرآن که به آنان رسید) کفر ورزیدند و به زودی بدانند. همانا گفتار ما با بندگان که به رسالت فرستادیم از پیش چنین بود. که آنها نصرت خواهند یافت. و بی‌گمان سپاه ما بر آنها (کافران) غالب خواهند بود. پس تا روز قیامت روی برتاب. و آنها را بنگر که زود باشد آنها نیز بنگرند! (۱۶۷ - ۱۷۵)

چرا عذاب ما را به شتاب می‌خواهند؟ و هنگامی که عذاب به پیرامون آنها درآید پس بامداد بیدارشدگان چه بد باشد؟ پس تا روز قیامت از آنان روی برگردان و بنگر که زود باشد آنها نیز بنگرند. پاک و منزله است پروردگار تو. پروردگار عزتمند از هر چه وصف می‌کنند. و درود بر پیامبران. و سپاس بر خدا پروردگار جهانیان. (۱۷۶ - ۱۸۲)

۱. کشتی‌ای که یونس در آن نشست سنگین بود و در آستانه غرق شدن قرار داشت گفتند کسی از مسافران را به دریا بی‌اندازید تا سبک شود و دیگران نجات یابند. قرعه کشیدند به نام یونس درآمد. او را در دریا انداختند و نهنگی او را بلعید.